

STATUSRAPPORT | KORTBETALINGSBEREDSKABET I DANMARK
2. juli 2024

Status på kortbetalingsberedskabet i Danmark

Danskerne betaler primært digitalt. Betalingsinfrastrukturen i Danmark er sikker og robust, men det er dog stadig vigtigt at have et betalingsberedskab, hvis ikke det er muligt at betale for basale fornødenheder i butikker som normalt. Derfor arbejder Betalingsrådet sammen med andre relevante aktører på at sikre et samfundsdekkende betalingsberedskab med betalingskort i Danmark. Denne rapport giver en status på arbejdet.

Kontakt

Peter Levring
Kommunikations- og presserådgiver
PNBL@nationalbanken.dk
+45 26201809

01

Et dansk betalingsberedskab er vigtigt

Danskerne betaler primært digitalt. I 2023 stod de digitale betalingsløsninger for ca. 9 ud af 10 betalinger i den fysiske handel.¹ Den store udbredelse betyder, at borgere og butikker er meget afhængige af, at de digitale betalingsløsninger fungerer. Selvom Danmark har en sikker og robust betalingsinfrastruktur, kan det ikke udelukkes, at alvorlige hændelser kan forstyrre infrastrukturen eller systemerne i sådan en grad, at det kan påvirke borgernes mulighed for at betale digitalt.²

Derfor er det vigtigt at have et betalingsberedskab, der kan minimere de samfundsmæssige konsekvenser, hvis det ikke er muligt at betale for varer i butikker som normalt. Arbejdet med et betalingsberedskab er i tråd med den generelle beredskabsplanlægning i samfundet, og cybertruslen mod Danmark aktualiserer behovet for et robust betalingssystem.³

Medlemmerne i Betalingsrådet, se boks 2, har valgt at arbejde sammen om at sikre et samfundsdekkende betalingsberedskab med betalingskort i Danmark. Arbejdet tager afsæt i Nationalbankens analyse fra november 2023 om offline-kortbetalinger som betalingsberedskab.⁴

Betalingsrådet arbejder mod et længerevarende kortbetalingsberedskab i Danmark

Udgangspunktet for et offline-kortbetalingsberedskab i Danmark er godt, da de fleste voksne borgere i dag allerede har et betalingskort, som kan foretage offline-betalinger, det vil sige kortbetalinger, der ikke kræver forbindelse til betalingssystemerne i betalingsøjeblikket. Samtidig er det muligt for de fleste butikker i den fysiske detailhandel at modtage offline-kortbetalinger, fx i en situation uden internet i samfundet. Dette udgangspunkt har været baggrunden for Nationalbankens anbefalinger til et hjemmeberedskab, se boks 1.

¹ Se Danmarks Nationalbank, Kontanternes rolle i et samfund med lavt brug af kontanter, *Danmarks Nationalbank Analyse*, nr. 21, november 2023 ([link](#)).

² Se Danmarks Nationalbank, Overvågning af den finansielle infrastruktur 2023, *Danmarks Nationalbank Rapport*, nr. 4, maj 2024 ([link](#)), og Danmarks Nationalbank, Offline-kortbetalinger som betalingsberedskab, *Danmarks Nationalbank Analyse*, nr. 17, november 2023 ([link](#)).

³ Se Center for Cybersikkerhed, *Trusselsvurdering* 2023, juni 2024 ([link](#)).

⁴ Se Danmarks Nationalbank, Offline-kortbetalinger som betalingsberedskab, *Danmarks Nationalbank Analyse*, nr. 17, november 2023 ([link](#)).

BOKS 1

Danmarks Nationalbanks anbefalinger til et hjemmeberedskab

Beredskabsstyrelsen har i samarbejde med sektormyndighederne udarbejdet en række konkrete råd for at hjælpe borgerne i deres forberedelser til at kunne klare sig selv i op til tre døgn. Rådene er vejledende og er udarbejdet, så de kan tilpasses den enkeltes behov og forhold.

Danmarks Nationalbank har været involveret i arbejdet og anbefaler, at danskerne har et eller flere fysiske betalingskort, som man kan huske pinkoderne til, der kan bruges, hvis internettet er nede eller telefonen ikke kan anvendes. Derudover anbefales det, at borgerne overvejer at have et mindre beløb i mønter og små sedler.

Se mere om anbefalingerne på Nationalbankens hjemmeside ([link](#)).

Betalingsrådet arbejder på, at voksne danskere, der har et dansk udstedt betalingskort af et af de tre udbredte kortmærker (Dankort, Mastercard eller Visa, herunder også Visa/Dankort og Mastercard Dankort), skal kunne foretage betalinger i Danmark, så de har mulighed for at opretholde et forbrug af basale fornødenheder i mindst en uge. I praksis indebærer det, at betalingskortene skal kunne foretage betalinger, som er offline. Det forudsætter, at der gennemføres tiltag hos flere aktører, herunder at flere betalingskort kan anvendes offline med forbrugsgrænser, der kan understøtte et basalt forbrug i mindst en uge. Betalingsrådet forventer, at det er tilfældet senest ved udgangen af 2024.

Offline-kortbetalinger er en eksisterende løsning, som i udgangspunktet allerede kan anvendes på tværs af butikker i detailhandlen. Dermed kan det være muligt at foretage betalinger i de fleste butikker, selvom de digitale betalingsløsninger ikke fungerer som normalt. Det forudsætter, at betalingsterminalen kan gå i offline-tilstand og lagre offline-kortbetalinger, indtil forbindelsen til betalingssystemerne er genoprettet. For at modtage offline-kortbetalinger skal butikken have en aftale med sin betalingsudbyder. Samtidigt skal butikken kunne aktivere offline-tilstanden på terminalen, hvis der opstår en situation, hvor det er nødvendigt at modtage offline-kortbetalinger. For mindre forretninger vil det typisk indebære manuelle handlinger fra personalet.

Betalingsrådet har særligt fokus på, at kortbetalingsberedskabet som minimum virker i mindst en uge i butikkerne i de landsdækkende dagligvarekæder og på apotekerne. Det sikrer, at borgerne med deres betalingskort vil kunne betale for basale fornødenheder som dagligvarer og medicin i en længerevarende periode, selv ved forstyrrelser af betalingsinfrastrukturen eller de digitale betalingsløsninger.

Aktuel status på et kortbetalingsberedskab

Den aktuelle status er, at mindst 82 pct. af borgere over 18 år med et betalingskort kan betale offline med et kort, der kan indgå i et kortbetalingsberedskab i mindst en uge.^{5 6} Aktuelt kan alle Dankort, herunder Dankort-delen af co-badgede⁷ Visa/Dankort og Mastercard Dankort, samt de fleste Mastercard indgå i et kortbetalingsberedskab. Samtidig har butikkerne i

⁵ Data er baseret på en opgørelse af Finans Danmark om danskudstedte betalingskort, der kan foretage offline-autorisation, se boks 4. Danske kortudstedere har bl.a. indberettet antal betalingskort udstedt til bankens Nemkonto-kunder over 18 år. I tilfælde af at en borger har et betalingskort med offline-funktionalitet i en anden bank, hvor denne ikke har sin Nemkonto, indgår disse kort ikke i opgørelsen. Der er dermed tale om en minimumsdækningsgrad, da borgeren i en anden dansk bank kan have et betalingskort, der kan foretage offline-autorisation. Dertil er data opgjort for den enkelte borger over 18 år og ikke husstanden.

⁶ Det er ikke alle de udstedte betalingskort i Danmark, som har tilladelse til offline-kortbetalinger, selvom de har denne funktionalitet. Derfor er det ikke alle kort med offline-funktionalitet, som aktuelt kan indgå i et kortbetalingsberedskab, se mere i kapitel 4.

⁷ Et co-badged betalingskort kombinerer typisk to forskellige kortmærker på samme fysiske betalingskort.

dagligvarekæderne kapacitet til at lagre betalinger på betalingsterminalerne fra et par dage i de travleste butikker og op til over en uge.

I det følgende giver Betalingsrådet en status på arbejdet og de yderligere tiltag for at sikre, at betalingskort er et samfundsdekkende betalingsberedskab i Danmark.

BOKS 2

Betalingsrådet

Betalingsrådet¹ er et forum for frivilligt samarbejde på detailbetalingsområdet i Danmark. Rådet blev nedsat af Nationalbanken i 2012 og har deltagelse af interesseorganisationer, virksomheder og myndigheder med en bred interesse i det danske betalingsområde. Formålet med rådets virke er at fremme effektiviteten og sikkerheden af detailbetalinger for alle involverede parter, dvs. borgere, virksomheder, pengeinstitutter mv.

Betalingsrådets medlemmer

Betalingsrådet består af 13 medlemmer. Nationalbanken varetager formandskabet for Betalingsrådet og rollen som sekretariat. Derudover består rådet af repræsentanter fra Copenhagen Fintech, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Erhvervsministeriet, Finanstilsynet, Finans Danmark, Forbrugerrådet Tænk, Mastercard, Nets, SMVdanmark, Vipps Mobilepay og Visa.

¹ Se mere om Betalingsrådet på Nationalbankens hjemmeside ([link](#)).

02

Kortbetalingsberedskabet skal understøtte betalinger for basale fornødenheder

Betalingsrådet vil med et kortbetalingsberedskab sikre, at det er muligt at betale for basale fornødenheder i en længere periode, hvis de digitale betalinger ikke fungerer som normalt. Et betalingsberedskab bør derfor som minimum kunne understøtte betalinger i butikker, der sælger dagligvarer og medicin mv.

Selvom beredskabet fokuserer på at sikre, at der kan foretages betalinger i mindst en uge i dagligvarebutikker og på apoteker, vil det potentielt også være muligt at betale offline med betalingskort i andre butikker end dem, som specifikt er involveret i kortbetalingsberedskabet. Det kan forudsætte, at den enkelte butik foretager konkrete tiltag, jf. kapitel 1. Butikker, der er involveret i betalingsberedskabet, har foretaget tiltag, eller arbejder herpå, således at det er sikkert, at de tager imod offline-kortbetalinger, også i længerevarende situationer, hvor det ikke er muligt at foretage online-betalinger. Dertil kan det løbende vurderes, om der er yderligere aktører i detailhandlen, fx tankstationer, som med fordel kan være en del af kortbetalingsberedskabet.

Mange faktorer kan medføre, at det ikke er muligt at foretage digitale betalinger som normalt. Den generelle anbefaling fra Beredskabsstyrelsen er, at borgerne skal kunne klare sig selv i tre døgn.⁸ Dog kan det ved meget alvorlige nedbrud være tidskrævende at genoprette betalingssystemer eller betalingsinfrastruktur. Derfor er det vigtigt, at et kortbetalingsberedskab kan dække betalingsbehovet for basale fornødenheder i samfundet i en længerevarende periode. Det er svært at fastsætte, hvor længe et betalingsberedskab skal kunne fungere, men Betalingsrådet arbejder henimod, at et kortbetalingsberedskab skal kunne understøtte betalingsbehovet for basale fornødenheder i mindst en uge.

Betalingsberedskabet skal kunne fungere i alle de nedbrudssituationer, hvor de involverede butikker fortsat sælger varer. Det vil formentligt forudsætte, at der er strøm, så butikken kan opretholde basale og praktiske funktioner, såsom at køle varer, benytte kasseapparater, lyse lokaler op mv.⁹ På samme måde vil et nedbrud i tele-/datakommunikation næppe være isoleret til betalingssystemerne, men kan også påvirke detailhandlen på andre måder, fx i forbindelse med at få bestilt og leveret varer til butikkerne.

Betalingsrådet bemærker, at de største betalingsudbydere, de landsdækkende dagligvarekæder og apoteker har udførlige beredskabsplaner, der helt eller delvist kan håndtere de fleste situationer, hvor de digitale betalinger ikke virker som normalt.¹⁰ Et samfundsdekkende kortbetalingsberedskab er en backup til de individuelle beredskaber og sikrer en ensartet funktionalitet på tværs af

⁸ Se Beredskabsstyrelsen, *Forberedt på kriser*, juni 2024 ([link](#)).

⁹ Se Danmarks Nationalbank, *Offline-kortbetalinger som betalingsberedskab*, *Danmarks Nationalbank Analyse*, nr. 17, november 2023 ([link](#)).

¹⁰ Det er bl.a. såkaldte stand-in-procedurer og mobile nødkassesystemer, typisk en smartphone, der anvender mobilnetværk. Det betyder, at digitale betalinger i de fleste tilfælde kan foretages online, selvom der ikke kan etableres kontakt til bestemte aktører i kortbetalingskæden, fx kortselskabet eller bankerne, eller at butikken ikke kan anvende det almindelige kassesystem eller mister den kablede internetforbindelse.

butikkerne og apotekerne i tilfælde af nedbrud eller forstyrrelser af de digitale betalinger.

03 Forudsætninger for et betalingsberedskab med betalingskort i Danmark

Kortbetalinger involverer en kæde af aktører, se boks 3. At etablere et betalingsberedskab er en kompleks opgave, som bl.a. forudsætter enighed om rammerne, tværgående koordinering, implementering og vidensdeling mellem de aktører, der er involveret i en kortbetaling. Dertil skal kortbetalingsberedskabet kunne anvendes uden tilladelse fra centralt hold, ligesom den enkelte butik egenhændigt skal kunne anvende løsningen. Disse to forudsætninger er særligt vigtige, hvis kommunikationslinjerne er forstyrrede.

BOKS 3

Kortbetalinger involverer en kæde af aktører

Aktører involveret i en kortbetaling

En kortbetaling, herunder også en kortbetaling foretaget uden forbindelse til systemerne, dvs. en offline-kortbetaling, involverer flere centrale aktører. De enkelte aktører arbejder sammen i en koordineret proces, der samlet set gør det muligt at betale med et betalingskort.

Kortselskabet ejer kortsystemet og de tilhørende licensrettigheder for kortmærket. Selskabet fastsætter regler for brug af betalingskortet samt procedurer for indløsning og rammer for kortudstedelse, som både kortudsteder og kortindløser skal overholde. De mest udbredte kortselskaber i Danmark er Dankort, Mastercard og Visa.

Kortudsteder er typisk kortholderens pengeinstitut. Kortudstederne indgår aftaler med kortselskabet, som giver licens til at udstede kortselskabets betalingskort til sine kunder.

Kortindløser indgår ligeledes en aftale med kortselskabet, som giver licens til at behandle betalinger på vegne af betalingsmodtageren. I Danmark er det kun Nets, der indløser betalinger foretaget med Dankort, mens der er flere indlødere, som indløser betalinger med betalingskort fra Mastercard og Visa.

Terminaludbyder leverer teknologi og tjenester til betalingsmodtageren i form af betalingsterminaler.

Betalingsmodtager er typisk en forretning og indgår aftaler med kortindløser og terminaludbydere for at kunne modtage betalinger med betalingskort.

Betaler er kortholderen, der anvender sit betalingskort til at betale i en butik.

Medlemmerne af Betalingsrådet har i fællesskab med andre relevante aktører, herunder Swedbank Pay og Verifone, identificeret fem overordnede forudsætninger, som skal være opfyldt, for at betalingskort kan udgøre et virksomt og samfundsdekkende betalingsberedskab i Danmark.

Kortbetalingsberedskabet bygger videre på, at de danske banker, kortindlødere og terminaludbydere historisk har understøttet, at deres kunder kan foretage offline-betalinger i Danmark – først ved introduktionen af Dankort og siden med internationale betalingskort.¹¹

1. Kortselskaber tillader offline-kortbetalinger

De største kortselskaber, som er til stede på markedet i Danmark, skal tillade en type kortbetalinger, der kan gennemføres offline, i tilfælde af at der ikke kan foretages online-betalinger. Tilladelsen skal som minimum gælde i butikker, der er omfattet af betalingsberedskabet, og skal gælde i en længerevarende periode. Kortselskabernes tilladelse er vigtig, da de fastsætter de overordnede regler for brugen af deres betalingskort, som implementeres igennem hele kæden af aktører, der er involveret i en kortbetaling, se boks 3.

2. Kortindlødere og terminaludbydere accepterer og muliggør offline-kortbetalinger

Kortindlødere og terminaludbydere skal i en længerevarende periode acceptere og muliggøre betalinger, der i betalingsøjeblikket er offline. Kortindlødere og terminaludbydere har et direkte kundeforhold til butikkerne med leverance af software og hardware, som muliggør kortbetalinger. Indlødere og terminaludbydere implementerer kortselskabets regler og fastsætter derudover egne regler vedrørende accept af kortbetalinger. Det er derfor vigtigt, at kortindløsernes og terminaludbydernes tekniske services og regler understøtter muligheden for at foretage kortbetalinger offline i en længerevarende periode i butikker, der er involveret i beredskabet.

3. Kortudsteder udsteder betalingskort, som kan foretage offline-kortbetalinger

Kortudstederne skal udstede betalingskort, som muliggør, at danske kortholdere over 18 år kan foretage offline-kortbetalinger, og som giver kortholderen mulighed for at opretholde et basalt forbrug af fornødenheder i en længerevarende periode.

4. Hæftelsesansvar er klart og på forhånd accepteret

Hæftelsesansvaret for en kortbetaling, der er foretaget offline, skal være klart og på forhånd accepteret af alle de involverede aktører. Offline-kortbetalinger kan ikke tjekkes op mod online-kontroller, fx saldokontrol eller kontrol for svindel.¹² Det medfører, at der kan opstå situationer, hvor en offline-betaling godkendes, og en vare eller ydelse leveres, selvom der ikke er tilstrækkelige midler på kortholderens bagvedliggende konto, eller hvor betalingen efterfølgende bestrides af enten kortholder eller kortholders bank, fx som følge af svindel eller misbrug. I disse situationer vil hæftelsesansvaret ligge hos en eller flere af de aktører, som har været involveret i kortbetalingen.

Det er vigtigt, at hæftelsesansvaret er klart og accepteret af alle aktører. Hvis ikke det er tilfældet, kan det medføre, at en eller flere aktører ikke vil acceptere offline-kortbetalinger i en samfundskritisk situation, især hvis den er længerevarende.

5. Butikker kan modtage offline-kortbetalinger i en længere periode

Butikker, der er involveret i betalingsberedskabet, skal have procedurer og teknik, som muliggør, at de kan modtage offline-kortbetalinger i en længere periode.

¹¹ Se Danmarks Nationalbank, Offline-kortbetalinger som betalingsberedskab, *Danmarks Nationalbank Analyse*, nr. 17, november 2023 ([link](#)).

¹² Offline-kortbetalinger er dog stadig underlagt forskellige kontrol- og sikkerhedsmekanismer, der kan variere for typen af offline-kortbetaling, se boks 4 og 5.

For at kortbetalinger kan foretages offline, er det nødvendigt, at butikkernes betalingsterminaler kan sættes i offline-tilstand. Nogle terminaler overgår automatisk til en offline-tilstand, hvis ikke de har forbindelse til systemerne, mens andre skal håndteres manuelt af butikkens personale.

Det er vigtigt, at det regelmæssigt testes, at kassesystemer og terminaler er opdateret med den nyeste software, så terminalen kan modtage betalingerne offline, og - hvis nødvendigt - at personalet ved, hvordan de sætter terminalen i offline-tilstand.

Butikkerne skal desuden have betalingsterminaler, der har lagringskapacitet nok til, at de kan lagre transaktionerne i en længerevarende periode.

04

Status på, om forudsætningerne for et kortbetalingsberedskab er indfriet

Betalingsrådets ambition for et kortbetalingsberedskab er, at det kan understøtte borgernes betalinger for basale fornødenheder i mindst en uge, i tilfælde af at der ikke kan gennemføres digitale betalinger som normalt. Det forudsætter, at de fem ovenstående forudsætninger for et virksomt og samfundsdekkende kortbetalingsberedskab er opfyldt.

I det følgende gives en status på, om hver forudsætning er opfyldt i Danmark. Hvis det ikke er tilfældet, angives det, hvordan der arbejdes for at opfylde forudsætningen.

1. Kortselskaberne tillader offline-kortbetalinger

Stort set alle borgere over 18 år i Danmark har enten et betalingskort fra Dankort, Mastercard, Visa eller en kombination heraf (Visa/Dankort og Mastercard Dankort).

Alle tre kortselskaber understøtter og tillader en type kortbetaling, som kan foretages offline. Der er dog forskel på, hvilket omfang og hvilken type af offline-kortbetalinger kortselskabernes regler tillader for brugen af deres betalingskort, og deraf om deres kort aktuelt kan indgå i et kortbetalingsberedskab.

Overordnet set er der to måder at foretage offline-kortbetalinger på: Offline-autorisation, se boks 4, og udskudt autorisation, se boks 5.

Dankort og Mastercard tillader kortbetalinger, som er offline-autoriseret med deres betalingskort. De to selskabers regler for kortbetalinger med Dankort, Mastercard og Mastercard Dankort muliggør, at deres kort kan indgå i et kortbetalingsberedskab. Det gælder også for Dankort-delen af det co-badgede betalingskort Visa/Dankort.

Visa tillader i udgangspunktet ikke offline-autoriserede kortbetalinger med deres betalingskort. Det betyder, at denne type kortbetaling ikke accepteres i butikkerne i Danmark med Visas betalingskort.¹³ I stedet tillader Visa udskudt autorisation i op til 24 timer. Visas nuværende regler, herunder tidsbegrænsningen på 24 timer, begrænser dog brugen af offline-kortbetalinger i sådan en grad, at det ikke aktuelt er muligt at basere et længerevarende kortbetalingsberedskab på Visas betalingskort.

¹³ Visas betalingskort kan teknisk understøtte offline autorisation på lige fod med betalingskort fra andre kortselskaber i Danmark. Visas kortregler tilsiger dog, at en betaling foretaget med offline-autorisation generelt ikke må overstige 0 kr. med bestemte undtagelser, herunder betalinger foretaget i ubemandede transitmiljøer, fx broovergange.

BOKS 4

Offline-kortbetalinger med offline-autorisation

En kortbetaling med offline-autorisation er en betaling, hvor transaktionen godkendes uden forbindelse til betalingssystemerne. Det betyder, at betalingsterminalen ikke behøver at være online for at verificere og gennemføre betalingen. I stedet foretager kortet og terminalen en lokal verificering med betalingskortets chip og pinkode. Her kontrollerer terminalen de indbyggede sikkerhedsmekanismer i betalingskortets chip og godkender transaktionen uden direkte tilladelse fra kortholderens bank.

I betalingskortets chip er der information om, hvorvidt kortet må anvendes til offline-autorisation, og i givet fald hvor meget der må betales for, både ved den enkelte transaktion og samlet over flere transaktioner. Det er disse offline-parametre, som benyttes til at godkende betalingen lokalt på terminalen.

Hver gang betalingskortet bruges med offline-autorisation, tæller kortets chip beløbet og antallet af betalinger. Når forbrugsgrænserne er overskredet, afvises betalingen. Forbrugsgrænserne genstartes, når betalingskortet bliver anvendt på en terminal, som har forbindelse til systemerne. Når betalingen er godkendt, lagres data om betalingen lokalt på terminalen. Efter at forbindelsen til systemerne er genetableret, sendes oplysninger til betalingssystemerne, hvorefter betalingen afvikles.

Offline-autorisation forudsætter brug af det fysiske plastikkort og typisk indtastning af pinkode. Dermed er det ikke muligt at foretage offline-autoriserede mobilbetalinger baseret på betalingskort, fx Apple Pay og Google Pay.

BOKS 5

Offline-kortbetalinger med udskudt autorisation

En kortbetaling med udskudt autorisation er en betaling, hvor transaktionen registreres lokalt på betalingsterminalen, men ikke godkendes i betalingsøjeblikket. Betalingsterminalen behøver ikke at være online for at registrere og lagre betalingen lokalt. Denne type kortbetaling er bl.a. kendt fra betalinger ombord på passagerfly.

Når betalingsterminalen har genetableret forbindelse til betalingssystemerne, sendes transaktionen til betalingssystemerne for at blive autoriseret. Hvis transaktionen godkendes, bliver den efterfølgende afviklet.

En kortbetaling med udskudt autorisation godkendes ikke op mod offline-parametre i betalingskortets chip. Det betyder, at udskudt autorisation ikke forudsætter brug af det fysiske betalingskort, og at det derfor er muligt at betale med mobilbetalingsløsninger baseret på betalingskort, fx Apple Pay og Google Pay.

Alle betalingskort, også allerede udstedte, har mulighed for at kunne anvendes til at betale med udskudt autorisation, da det ikke forudsætter, at betalingskortet er blevet givet offline-funktionalitet. Det betyder også, at der i kortet ikke er fastsat forbrugsgrænser på offline-betalinger med udskudt autorisation.

Igangværende arbejde for at opfylde forudsætningen

Visa har dialog med indlødere og samfundskritiske aktører i detailhandlen med henblik på at udvide brugen af kortbetalinger med udskudt autorisation med Visas betalingskort til en længere tidsperiode i samfundskritiske situationer. En udvidelse vil potentielt medføre, at alle Visas kort, herunder Visa-delen af Visa/Dankort¹⁴, kan indgå i et kortbetalingsberedskab. Visa vurderer, at en udvidelse forudsætter en sektoraftale om, hvornår beredskabet må anvendes, og en hæftelsesmodel, se status på forudsætning 3 og 4.

Betalingskort fra Dankort og Mastercard kan indgå i et kortbetalingsberedskab, da begge kortselskaber tillader offline-autorisation, se status på forudsætning 1 ovenfor. Dertil har Dankort og Mastercard tilkendegivet, at de også gerne understøtter brugen af udskudt autorisation for deres betalingskort i samfundskritiske situationer. I givet fald vil det for deres kort, inklusive Mastercard Dankort og Dankort-delen af Visa/Dankort, være muligt at betale offline med både offline-autoriserede og udskudte autorisationer.

2. Indlødere og terminaludbydere accepterer og muliggør offline-kortbetalinger

Der er flere kortindlødere og betalingsterminaludbydere i Danmark. De største indlødere i den fysiske handel er Nets og Swedbank Pay, mens de største terminaludbydere er Nets og Verifone. De tre selskaber dækker alle de landsdækkende dagligvarekæder og apoteker.

Nets, Swedbank Pay og Verifone muliggør og accepterer offline-autoriserede kortbetalinger i de involverede butikker med de kort, hvor kortselskaberne tillader det, dvs. Dankort og Mastercard. Aktuelt understøtter indløserne og terminaludbydere ikke offline-kortbetalinger med udskudt autorisation. Det betyder, at det i et kortbetalingsberedskab aktuelt ikke er muligt at anvende

¹⁴ Dankort-delen vil fortsat virke ved offline-autorisation.

betalingskort fra Visa og de Mastercard, som ikke er udstedt med offline-autorisation, se status på forudsætning 3 nedenfor.

Igangværende arbejde for at opfylde forudsætningen

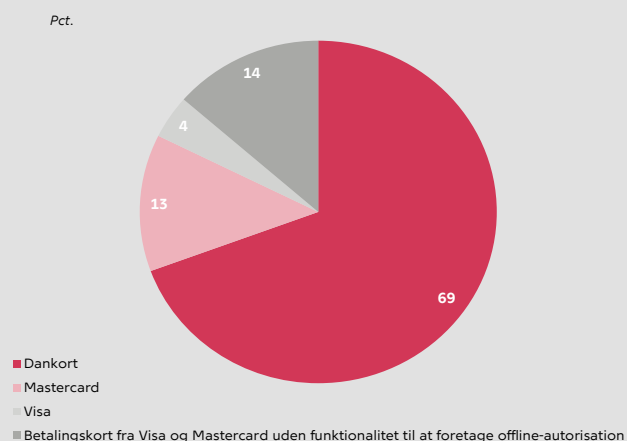
Nets, Swedbank Pay og Verifone er i dialog med Dankort, Visa og Mastercard om implementering og understøttelse af kortbetalinger med udskudt autorisation. Såfremt en aftale kommer på plads, vil alle betalingskort fra Visa og Mastercard, der i dag ikke kan anvendes offline, dvs. ikke kan foretage betalinger med offline-autorisation, kunne indgå i et kortbetalingsberedskab.

3. Kortudstedere udsteder betalingskort, som muliggør, at kortholdere over 18 år kan foretage offline-kortbetalinger og kan opretholde et forbrug af basale fornødenheder i mindst en uge

Kortudstederne i Danmark er typisk banker, som udsteder betalingskort til deres kunder. Med udgangspunkt i data fra bankerne skønnes det, at mindst 82 pct. af befolkningen over 18 år i Danmark har et betalingskort, som i de fysiske butikker kan anvendes til at foretage offline-autoriserede betalinger, dvs. har et Dankort, herunder co-badgede Dankort (Visa/Dankort eller Mastercard Dankort) eller et Mastercard, se figur 1. Der er tale om et minimumsskøn, da opgørelsen kun inkluderer betalingskort udstedt til bankernes Nemkonto-kunder. Hvis en borger har et betalingskort med funktionalitet til at foretage offline-autorisation i en anden bank end sin Nemkonto-bank, indgår disse kort altså ikke i opgørelsen. Dertil kan borgere uden betalingskort med funktionalitet til at foretage offline-autoriserede betalinger være dækket gennem andre personer. Det kan fx være en anden person i husstanden med et eller flere betalingskort, der kan foretage offline-autorisation.

FIGUR 1

82 pct. af borgerne over 18 år har mindst et betalingskort, der tillader offline-autoriserede betalinger

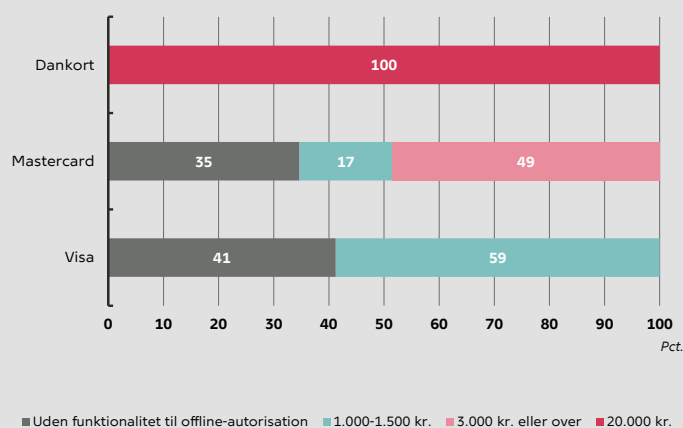

Anm.: Figuren viser fordelingen af danske bankkunder opdelt efter, hvilket betalingskort de har til rådighed, og om kortet kan anvendes til offline-autoriserede betalinger. En borger indgår kun én gang i opgørelsen, også selvom denne har flere betalingskort eller bankforbindelser. Opgørelsen er hierarkisk opdelt ud fra kortmærkenes offline-forbrugsgrænser. Det vil sige, hvis en borger både har et Visa/Dankort og et Mastercard, så indgår borgeren kun i opgørelsen for Dankort, da Dankort har den højeste forbrugsgrænse ved offline-autoriserede betalinger.

Kilde: Data er baseret på en opgørelse fra Finans Danmark, mens konklusioner er baseret på indsigter fra flere aktører.

FIGUR 2

Der er forskellige offline-forbrugsgrænser på tværs af betalingskortmærker

Anm.: Figuren angiver danskudstedte betalingskort opdelt efter kortmærker og dertilhørende offline-forbrugsgrænser ved offline-autoriserede betalinger.

Kilde: Data er baseret på en opgørelse fra Finans Danmark, mens konklusioner er baseret på indsigter fra flere aktører.

Kortbetalinger er bygget med høj vægt på sikkerhed. Ved offline-kortbetalinger kan kortselskaberne og de kortudstedende banker ikke løbende monitorere deres kunders betalinger for u hensigtsmæssig adfærd, fx overtræk eller svindel og misbrug. Derfor kan både kortselskaber og de kortudstedende banker indføre sikkerhedsforanstaltninger, fx offline-autorisation med forbrugsgrænser. Således er der forskel på, hvor mange og hvor store betalinger der kan foretages med de betalingskort, der kan foretage offline-autorisation, og forskel mellem de banker, der udsteder disse betalingskort til deres kunder, se figur 2. Hvis en borger har flere kort, der kan foretage offline-autorisation, har borgeren tilsvarende mulighed for at foretage flere betalinger i en nedbrudssituation.

For Dankort og co-badgede Dankort (Visa/Dankort og Mastercard Dankort) er muligheden for offline autoriserede betalinger, herunder også offline-forbrugsgrænserne, fastsat i Dankorts regelsæt.¹⁵ Det betyder, at alle Dankort og co-badgede Dankort kan anvendes offline. Samtidig kan alle Dankort foretage betalinger for 20.000 kr., inden kortet skal bruges på en betalingsterminal, som har forbindelse til betalingssystemerne, se figur 2.

Med Mastercards betalingskort skal de kortudstedende banker selv beslutte, om kortet må anvendes offline. Det er derfor ikke alle Mastercards betalingskort, der kan foretage offline-autoriserede kortbetalinger, se figur 2. Desuden skal bankerne fastsætte egne forbrugsgrænser ved offline-autoriserede betalinger inden for de regler, som Mastercard har fastsat (pr. transaktion maks. 200 euro, svarende til ca. 1.500 kr.). Det bevirker, at der for Mastercards betalingskort er forskellige grænser for, hvor stor den enkelte offline-autoriserede betaling må være, samt hvor meget og hvor mange betalinger der kan foretages, før kortet skal anvendes på en terminal med forbindelse til systemerne.

Data fra bankerne viser, at lidt over 65 pct. af de udstedte betalingskort fra Mastercard kan anvendes med offline-autorisation. Af disse kort har knap en fjerdedel en akkumuleret forbrugsgrænse på 1.000 eller 1.500 kr., mens de resterende har en grænse på 3.000 kr. eller derover, se figur 2.¹⁶

De danske banker har udstedt knap 60 pct. af betalingskortene fra Visa med funktionaliteten til at foretage offline-autoriserede betalinger, se figur 2. Disse kort har en forbrugsgrænse på 1.500 kr. Visas systemregler fastsætter imidlertid, at betalingskort fra Visa kun må foretage offline-autoriserede betalinger på 0 kr. Derfor må betalingskort fra Visa generelt ikke anvendes til offline-autoriserede betalinger.

Igangværende arbejde for at opfylde forudsætningen

De kortudstedende banker er i dialog med Visa om udvidelse af brugen af udskudt autorisation med Visas betalingskort, se status på forudsætning 1. Hvis anvendelsesmuligheden for udskudt autorisation udvides, og det som minimum tillades i krisesituationer, vil stort set alle betalingskort i Danmark kunne indgå i et kortbetalingsberedskab.

4. Hæftelsesansvar for offline-kortbetalinger skal være klart og på forhånd accepteret af alle involverede aktører

Data fra Nets indikerer, at kun en meget begrænset del af offline-kortbetalingerne medfører et tab, som må dækkes af den aktør, der hæfter for betalingen i den givne situation. Et klart og på forhånd accepteret hæftelsesansvar understøtter betalingsberedskabet, så alle aktører også i en

¹⁵ Co-badgede betalingskort, såsom Visa/Dankort og Mastercard/Dankort, består reelt set af to separate betalingskort samlet i et enkelt fysisk kort. Derfor skal hver del af kortet overholde de respektive kortmærkers regler, herunder også regler for offline-kortbetalinger.

¹⁶ Langt de fleste udstedte Mastercard med funktionalitet til at foretage offline-autorisation har forbrugsgrænser på enten 1.500 kr. eller 3.000 kr.

længerevarende nedbrudssituation fortsætter med at tillade og modtage kortbetalinger.

I Mastercards systemregler hæfter den kortudstedende bank for tab på offline-autoriserede betalinger, såfremt betalingen er foretaget inden for forbrugsgrænserne fastsat af både Mastercard og den kortudstedende bank. For betalinger med udskudt autorisation med Mastercards betalingskort hæfter butikken for evt. tab.

I Dankorts systemregler hæfter butikken for offline-autoriserede betalinger, medmindre betalingsterminalen ikke kan foretage online-godkendelse til Nets som følge af fejl i Nets' centrale systemer.¹⁷ I det tilfælde har Dankort en garanti, som dækker op til 8.000 kr. af betalingen.

Visas regler angående hæftelse for kortbetalinger med udskudt autorisation indebærer, at butikken generelt hæfter for betalingen, da kortbetalingen ikke kan godkendes online i betalingsøjeblikket.

Igangværende arbejde for at opfylde forudsætningen

Kortudstederne og Dansk Erhverv, som repræsenterer de landsdækkende dagligvarekæder, er i dialog om at sikre, at hæftelsesansvaret er forstået og på forhånd accepteret for alle betalingskort.

I forhold til betalinger med udskudt autorisation pågår en dialog mellem kortudstederne og Dansk Erhverv om at fastsætte en hæftelsesmodel mellem kortudsteder og butik ved samfundskritiske situationer i Danmark. Dialogen skal sikre, at alle involverede kan acceptere hæftelsesansvaret – også ved længerevarende nedbrud. De involverede parter forventer, at der inden for få måneder er afklaring på, om der kan etableres en model for placering af hæftelsesansvar, som lever op til forudsætningen, og som efterfølgende kan implementeres i kortselskabernes regler vedr. kortbetalinger med udskudt autorisation.

5. Omfattede butikker kan modtage offline-betalinger i mindst en uge

De landsdækkende dagligvarekæder og apotekerne har oplyst til Betalingsrådet, at offline-autoriserede kortbetalinger indgår i deres betalingsberedskaber, og at de har procedurer for at overgå hertil. For nogle butikker sker overgangen automatisk, hvis betalingsterminalen ikke har forbindelse til betalingssystemet. I andre butikker skal personalet manuelt sætte terminalen i offline-tilstand.

Alle de største landsdækkende dagligvarekæder, dvs. Salling Group, Coop, Dagrofa, Rema 1000 og Lidl samt Apotekerforeningen har tilkendegivet, at de støtter op om kortbetalinger som et samfunds-dækkende betalingsberedskab.

Dansk Erhverv er på vegne af dagligvarekæderne i dialog med Finans Danmark, der repræsenterer kortudstederne, om, hvorvidt butikkerne vil modtage betalinger med udskudt autorisation, hvis kortbetalingerne ikke kan fungere som normalt. En sådan aftale forudsætter bl.a., at der findes en model for placering af hæftelse for evt. tab, som er accepteret af alle. I så fald vil alle borgere i Danmark over 18 år, som har et Dankort, Mastercard eller Visa-kort, have mulighed for at betale for dagligvarer med offline-kortbetalinger i de landsdækkende dagligvarekæder.

Apotekernes og dagligvarebutikkernes betalingsterminaler kan hver især lagre ca. 1.000 offline-betalinger. Henset til antallet af terminaler i butikken, og hvor mange ekspeditioner der foretages i de mere travle butikker, vil der være en del dagligvarebutikker, som ikke har kapacitet nok i deres terminaler til at lagre

¹⁷ Nets er eneste indløser af Dankort.

offline-betalinger i mindst en uge. I nogle dagligvarebutikker vil der ikke være kapacitet til under tre dage.

Igangværende arbejde for at opfylde forudsætningen

Dansk Erhverv og de landsdækkende dagligvarekæder forventer i forbindelse med den løbende udskiftning af terminaler at overgå til terminaler med større lagringskapacitet. Dertil vil Dansk Erhverv og dagligvarekæderne sammen med deres terminalleverandører afdække de tekniske muligheder for at øge lagringskapaciteten i de relevante dagligvarebutikker i perioden indtil, at terminalerne skiftes ud.

05

Fremadrettet arbejde med at sikre et kortbetalingsberedskab

Betalingsrådet og andre relevante aktører arbejder på at sikre et samfundsdekkende kortbetalingsberedskab i Danmark. Som det fremgår af denne rapport, er udgangspunktet godt.

Ambitionen er dog, at voksne danskere med et betalingskort fra Dankort, Mastercard eller Visa skal kunne foretage offline-betalinger i de landsdækkende dagligvarebutikker og apotekerne i mindst en uge. Dette forudsætter yderligere arbejde, hvor det p.t. undersøges, om udskudt autorisation kan indfri ambitionen. I givet fald skal kortselskaber, kortindlødere og terminaludbydere foretage tilpasninger, så betalinger med udskudt autorisation både må og kan accepteres på de involverede butikkers betalingsterminaler. Aktørerne arbejder på, at borgere, der har et betalingskort fra de tre udbredte mærker, vil kunne foretage offline-kortbetalinger senest ved udgangen af 2024.

Ambitionen kræver også, at lagringskapaciteten i betalingsterminalerne forøges i de travleste dagligvarebutikker, så de kan modtage offline-kortbetalinger i mindst en uge. Dette forventes at ske ved løbende at udskifte terminalerne, hvilket vil tage en årrække. Derfor undersøges også mulighederne for at øge hukommelsen i de eksisterende terminaler, ligesom dagligvarekæderne og terminalleverandørerne er i dialog om midlertidige løsninger til at øge kapaciteten.

Betalingsrådet vil følge op på arbejdet med at sikre et samfundsdekkende kortbetalingsberedskab og planlægger løbende at offentliggøre en status herpå. Næste status forventes at blive offentliggjort i første kvartal 2025.

Test af kortbetalingsberedskabet

Efter den tekniske implementering af kortbetalingsberedskabet er det relevant at gennemføre test med jævne mellemrum. Test sikrer, at løsningen fungerer effektivt i tilfælde af et samfundskritisk nedbrud; at der er mulighed for at identificere og udbedre eventuelle fejl og mangler; og at personalet hos de involverede aktører løbende bliver trænet og forberedt til at håndtere situationen, hvis den skulle opstå.